ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางที่ 1 แสดงสูตรตำรับ 1-10

ตำรับที่ / สารเคมี	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
WATER PHASE										
Water	79.6	77.6	79.6	76.6	76.6	78.6	78.6	77.1	80.6	81.6
Propylene glycol	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Methyl paraben	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
EDTA	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Xantan gum										
OIL PHASE										
Emulgade 1000NI										
Emulgin B2										
Cutina PES	2	4	1	4	2	2	2	2	1	
Cutina GMS	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2
Emulgade SE-PF	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3
Propyl paraben	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cetiol J 600	3	3	3	3	3.5	3	3	3	3	3
Cetiol LC	3	3	3	3	3.5	3	3	3	3	3
Cetiol CC	3	3	3	5	3	3	2.5	2.5	2.5	2.5
Dimethicone100CS								1.5		
Mineral oil					2	1	1.5	1.5	1.5	1.5
Cetearyl alcohol										
Stearyl alcohol										
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ตารางที่ 2 แสดงสูตรตำรับ 11-20

ตำรับที่ / สารเคมี	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
WATER PHASE										
Water	82.1	79.1	79.6	82.1	79.95	79.5	77.8	77.8	77.3	78.3
Propylene glycol	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Methyl paraben	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
EDTA	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Xantan gum					0.15	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
OIL PHASE										
Emulgade 1000NI					1.5	2	2	2	2	1.5
Emulgin B2	2.5	2.5	4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Cutina PES	2	4	2	2	2	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Cutina GMS	1	2	2	2	1	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Emulgade SE-PF										
Propyl paraben	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cetiol J 600	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Cetiol LC	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Cetiol CC	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Dimethicone100CS					1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Mineral oil							1	2	2	1.5
Cetearyl alcohol							0.7	0.7	0.7	0.7
Stearyl alcohol									0.5	0.5
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ตารางที่ 3 แสดงสูตรตำรับ 21-30

ตำรับที่ / สารเคมี	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
WATER PHASE										
Water	78.1	78.05	78.08	78.18	78.45	79.35	79.35	79.35	79.85	79.85
Propylene glycol	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Methyl paraben	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
EDTA	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Xantan gum	0.1	0.15	0.12	0.12	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15
OIL PHASE										
Emulgade1000NI	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	1.5	1	1.5	1.5	1.5
Emulgin B2	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	1	1.5	1	1	1
Cutina PES	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	1	1	0.7	0.7	0.7
Cutina GMS	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	1.2	1.2	1.5	1.5	1.5
Emulgade SE-PF										
Propyl paraben	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cetiol J 600	3	3	3	3	3	3	3	3	2.5	2.5
Cetiol LC	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Cetiol CC	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2.2
Dimethicone100CS	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Mineral oil	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.3
Cetearyl alcohol	0.9	0.9	0.9	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
Stearyl alcohol	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ตารางที่ 4 แสดงสูตรตำรับ 31-40

ตำรับที่ / สารเคมี	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
WATER PHASE										
Water	79.85	79.85	80.55	80.55	79.65	79.65	69.65	69.55	40.65	10.65
Propylene glycol	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Methyl paraben	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
EDTA	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Xantan gum	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15
Carbopal 0.2%							10	10	40	70
OIL PHASE										
Emulgade1000NI	1.5	1.5	2	2	2.5	2.5	2.5	1.5	1.5	1.5
Emulgin B2								1		
Cutina PES	0.7	0.7	1	1	1			0.7		
Cutina GMS	1.5	1.5				1	1	1.5	1	1
Emulgade SE-PF										
Propyl paraben	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cetiol J 600	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5
Cetiol LC	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Cetiol CC	2.2	2.2	2.2	2.2	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5
Dimethicone100CS	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Mineral oil	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
Cetearyl alcohol	0.9	0.9	0.9	0.9	1.5	1.5	1.5	0.9	1.5	1.5
Stearyl alcohol	0.5	0.5	0.5	0.5	1	1	1	0.5	1	1
Lantte O	1		1							
Lantte MY		1		1						
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ตารางที่ 5 แสดงสูตรตำรับ 41-48

ตำรับที่ / สารเคมี	41	42	43	44	45	46	47	48
WATER PHASE								
Water	60.15	59.85	38.65	39.85	36.95	35.35	32.25	32.05
Propylene glycol	3	3	3	3	3	3	3	3
Methyl paraben	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
EDTA	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Xantan gum	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15
Carbopal 0.2%	20	20	40	40	40	40	40	40
Triethanolamine					0.1	0.1	3.2	3.2
สารสกัดข้าเลือด						1	1	1
Titanium dioxide								0.2
OIL PHASE								
Emulgade1000NI	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6	1.6	1.6	1.6
Emulgin B2	1.5	1	1.5	1	2	2	2	2
Cutina PES		0.7		0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
Cutina GMS		1.5	1.5	1.5	1.6	1.6	1.6	1.6
Propyl paraben	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Cetiol J 600	2.5	2.5	2.5	2.5	2.2	2.8	2.8	2.8
Cetiol LC	3	3	3	3	3	3	3	3
Cetiol CC	2.5	2.2	2.5	2.2	2.8	2.8	2.8	2.8
Dimethicone100CS	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Mineral oil	1.3	1.3	1.3	1.3	1.5	1.5	1.5	1.5
Cetearyl alcohol	1.5	0.9	1.5	0.9	1.5	1.5	1.5	1.5
Stearyl alcohol	1	0.5	1	0.5	1	1	1	1
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100	100

สูตรตำรับที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

ตารางที่ 6 สูตรตำรับที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

WATER PHASE	%w/w	OIL PHASE	%w/w
Water	31.95	Emulgade1000NI	1.6
Propylene glycol	3	Emulgin B2	2
Methyl paraben	0.2	Cutina PES	0.7
EDTA	0.1	Cutina GMS	1.6
Xantan gum	0.15	Propyl paraben	0.1
Carbopal 0.2%	40	Cetiol J 600	2.8
Triethanolamine	3.2	Cetiol LC	3
สารแต่งกลิ่น	0.1	Cetiol CC	2.8
สารสกัดข้าเลือด	1	Dimethicone 100 CS	1.5
		Mineral oil	1.5
		Cetearyl alcohol	1.5
		Stearyl alcohol	1

ภาคผนวก ข
คุณสมบัติของสารต่างๆ ที่ใช้ในตำรับ

1. Carbomer

ชื่อตามเภสัชตำรับ: Carbomer(BP), carbomer(USP), carbomera (PhEur)

ชื่ออื่น ๆ: carbopol, acrylic acid polymer, carboxyvinyl polymer, carboxy polymethylene, polyacrylic acid

ชื่อทางเคมี: carbomer 910, 934, 940, 941, 971P และ 974P resins share

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม:

Carbomer เป็นสารโพลีเมอร์ที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูงโดยมี acrylic acid เป็นหน่วยเล็กที่เชื่อมต่อกันแบบไขว้(crossed-linked) Carbomer มีลักษณะเป็นผงฟูสีขาว และดูดความชื้นได้ง่าย เมื่อกระจายตัวในน้ำจะแสดงฤทธิ์เป็นกรดทั้งนี้เพราะโมเลกุลมีหมู่ carboxy (-COOH) อยู่มาก และมีความหนืดเล็กน้อย ถ้าทำให้เป็นกลางด้วยด่าง เช่น sodium hydroxide (0.4 ส่วน ต่อ carbomer 1 ส่วนโดยน้ำหนัก), triethanolamine และ diisopropanolamine ความหนืดเพิ่มขึ้น วิธีเตรียมเป็นสารละลายในน้ำ ให้เติม carbomer ทีละน้อยลงในน้ำที่ถูกคนอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นเติมสารละลายด่างพร้อมทั้งคนช้าๆ ด้วยใบพัดขนาดกว้างเพื่อป้องกันการเกิดฟองอากาศ ซึ่งถ้าเกิดขึ้นจะขจัดออกยากจากของเหลวที่ข้นหนืด นอกจากทำให้ผลิตภัณฑ์แลดูไม่สวยงามฟองอากาศยังอาจทำให้เกิด carbomer เสื่อมเสีย เพราะ carbomer ไวต่อปฏิกิริยาออกซิเดชั่นเมื่อถูกแสง ดังนั้นเมื่อใช้ carbomer ควรเติม antioxidant และ/หรือ EDTA ด้วยเพื่อจับโลหะซึ่งเป็นตัวช่วยเร่งการสลายตัว

Carbomer มีความหนืดหลายระดับ โดยทั่วไปความหนืดจะลดลงมาอยู่ที่ pH ต่ำกว่า 3 หรือมากกว่า 12 carbomer 934, 940, และ 941 มีความหนืดคงตัวดีในช่วง pH 5.5-11.0, 4.5-11.0 และ 3.5-11.0 ตามลำดับ สารอิเล็กโตรไลท์อย่างแก่ก็มีผลต่อ carbomer และความหนืดด้วยเช่นกัน ส่วนสาร ionic อย่างอ่อน มีผลต่อลำดับ carbomer ไม่แน่นอน เช่น benzoic acid, sodium benzoate ทำให้ carbomer เกิดการตกตะกอนและความหนืดลงลด แต่ PMA และ BC ทำให้เกิดผลดังกล่าวได้เช่นกัน ถ้าใช้ในปริมาณซึ่งมากกว่าที่ใช้กันเป็นสารกันจุลินทรีย์ ปริมาณ carbomer ที่ใช้เตรียมเจลหล่อลื่นประมาณ 0.3-1.0% และเพื่อในผลิตภัณฑ์สำหรับทาผิวหนังประมาณ 0.5-5.0% และ carbomer ไวต่อปฏิกิริยา เจลที่เตรียมได้จาก carbomer มีข้อดีคือ ใส ไม่เป็นอันตราย ไม่ก่ออาการแพ้ เข้ากันได้กับตัวยามากชนิด เมื่อทาบนผิวหนังจะทำให้ฟิมพ์ที่แข็งแรง สังเกตไม่เห็น และไม่แตกเป็นเกล็ด

2. Dimethicone

Silicone และ silicone derivative เป็น polymer สังเคราะห์ ซึ่งสูตรโครงสร้างไม่ใช่คาร์บอน แต่เป็น chain ของซิลิโคนกับอะตอมออกซิเจนกับอะตอมของออกซิเจน (-O-Si-O-Si) ที่อะตอมของซิลิคอนมีกลุ่มเมทธิลหรือเมทธีลเฟนนิลอยู่ อาจเรียกไว้ Di-methylpolysiloxanes ลักษณะเป็นของเหลวใส มีความหนืดต่างกัน มักใช้ในยาขี้ผึ้งและใช้ในอิมัลชั่น สารนี้มีคุณสมบัติไล่น้ำ ไม่สลายตัวโดยความร้อนหรือออกซิเดชัน ไม่ระคายเคือง ไม่เป็นพิษ ไม่ทำให้ผิวหนังเกิดอาการแพ้ สารผสมที่มีซิลิโคน 30% ในปิโตลาทุม มีประสิทธิภาพในการป้องกันผิวหนังได้ดีที่สุด เมธิลโพลีซีลอคเซน คือ DC556 cosmetic fluid ของบริษัทของ Dow Corning เป็นซิลิโคนฟลูอิดซึ่งละลายใน 95% เอทานอล สามารถพระสมกันผสมกับสารอินทรีย์ได้ดี

3. Edetic acid

ชื่อตามภสัชตำรับ: Edetic acid(BP), Edetic acid(USP)

ชื่ออื่น ๆ: Edathamil, EDTA, ethylnediaminetetraacetic acid, (ethylenedilirilo) teraacetic acid, tetraacetic acid

ชื่อทางเคมี: N, N-1-2-ethynediylbis[N-(carboxymethyl)glycone]

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม:

ใช้เป็น chelating agent เพื่อป้องกันการเกิดออกซิเดชันในเภสัชภัณฑ์ เครื่องสำอาง และอาหาร

ความคงตัวและการเก็บรักษา:

edetic acid คงตัวเมื่ออยู่ในสถานะของแข็ง และ edelate ในรูปเกลือคงตัวมากกว่าในรูป free acid ควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิทในที่แห้งและเย็น

ความไม่เข้ากัน: edeticacid และ edetates ไม่เข้ากันกับ strong oxidizing agents, strong bases, polyvalent metal ions เช่น copper, nickel

4. Methyl paraben

ชื่อตามเภสัชตำรับ: methylhydroxy benzoate (BP), methylparaben(USP), methylis parahydroxybenzoate(PhEur)

ชื่ออื่น ๆ: 4-hydroxybenzoic acid, methyl parahydroxybenzoate, para-hydroxybenzoate

ชื่อทางเคมี: Methyl 4-hydroxybenzoate

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม:

ใช้เป็นสารถนอมโดยอาจใช้ร่วมกับสารในกลุ่ม paraben ด้วยกัน หรือใช้ร่วมกับสารในกลุ่มอื่นๆ เพื่อเสริมฤทธิ์กัน โดยทั่วไป methylparaben จะคงตัวในช่วง pH 4-8 เมื่อ pH เพิ่มขึ้นฤทธิ์จะลดลง มีฤทธิ์ครอบคลุมเชื้อทั้งประเภท yeast และ mold ด้วย ฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อนี้จะเพิ่มขึ้นตามหมู่ alkyl ที่เพิ่มขึ้นในสูตรโครงสร้าง แต่จะทำให้ค่าการละลายลดลง ในการใช้ส่วนใหญ่จึงใช้ในรูปของสารผสม โดยอาจใช้ methylparaben ร่วมกับ propylparaben ในความเข้มข้น 0.18% และ 0.02% ตามลำดับ ผสมกันโดยใช้ propylene glycol เป็นตัวทำละลาย

คุณสมบัติทั่วไป:

ลักษณะทางกายภาพ: เป็นของแข็งสีขาว ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และมีรสเผ็ดร้อน

การละลาย

ตารางที่ 1 แสดงการละลายของ methylparaben ในตัวทำละลายต่างๆ

Solvent	Solubility at 25°C
Ethanol (95%)	1 in 3
Glycerin	1 in 60
Mineral oil	Practically soluble
Peanut oil	1 in 200
Propylene glycol	1 in 5
Water	1 in 400

ค่าคงที่การแตกตัว (dissociation constant): pKa = 8.4 ที่ 22°C

จุดหลอมเหลว : 125-128°C

ความคงตัวและการเก็บรักษา:

สารละลาย methylparaben ที่ pH 3-6 เมื่อนำไปทำให้ไร้เชื้อด้วยวิธี autoclave ที่อุณหภูมิ 120°C เป็นเวลา 1 ชั่วโมง พบว่า เกิดการสลายตัวขึ้นน้อยกว่า 10% การเก็บรักษาควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิท ในที่แห้งและเย็น

ความไม่เข้ากัน:

ฤทธิ์ในการเป็นสารถนอมจะลดลงเมื่อใช้กับสารลดแรงตึงผิวชนิดไม่มีประจุ เช่น polysorbate 80 แก้ไขโดยการเพิ่ม propylene glycol 10% ในตำรับ นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าไม่เข้ากันกับ bentonite, tragacanth, sodium alginate, magnesium triligate, essential oil และ sorbitol เป็นต้น และสามารถถูกดูดซับไว้ได้โดยภาชนะที่เป็นพลาสติก ด่างอ่อน หรือกรดแก่ และเหล็กจะทำให้ methylparaben เปลี่ยนสีได้เพราะเกิดปฏิกิริยา hydrolysis

8. Mineral oil, light

ชื่อตามเภสัชตำรับ: Light liquid paraffin(BP), Light mineral oil(USP), Paraffinum perliquidum(PhEur)

ชื่ออื่นๆ: Light liquid petrolatum, light white mineral oil

ชื่อทางเคมี: Light mineral oil (เป็นของเหลวที่กลั่นแยกมาจากปิโตรลาตุ้ม มีความหนืดน้อยมาก และมีความถ่วงจำเพาะน้อยกว่า mineral oil)

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม:

ใช้เป็นสารให้ความชุ่มชื้น (emollient) ในเภสัชภัณฑ์ที่ใช้เฉพาะที่ รวมทั้งใน ointment base ใช้ร่วมกับ polyethylene glycol หรือ glycerol ในอิมัลชัน oil in water ใช้เป็น solvent และ lubricant ในแคปซูลและยาเม็ด ใช้เป็นสารเพิ่มการซึมผ่านในผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับผิวหนัง และใช้เป็น oily medium ใน microcapsulation ส่วนปริมาณ light mineral oil ที่ใช้ในเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์อาหาร ดังนี้

คุณสมบัติทั่วไป:

ลักษณะทางกายภาพ: เป็นของแข็งสีขาว ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และมีรสเผ็ดร้อน

การละลาย

ตารางที่ 2 แสดงการละลายของ mineral oil, light ในตัวทำละลายต่างๆ

Use	Concentration(%)
Opthalmic ointments	≤ 15
Otic preparations	≤ 50
Topical emulsions	1-20
Topical lotions	7-16
Topical ointments	0.2-23

ความคงตัวและการเก็บรักษา:

Light mineral oil ทนต่อการเกิดออกซิเดชัน เมื่อโดนแสงและความร้อน ควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิท ในที่แห้งและเย็น

ความไม่เข้ากัน:

Light mineral oil ไม่เข้ากันกับ strong oxidizing agents

6. Propylene glycol

ชื่อตามเภสัชตำรับ: Propylene glycol (BP), Propylene glycol (USP), Propyleneglycolum (PhEur)

ชื่ออื่น ๆ: 1,2-Dihydroxyprapane, 2-hydroxypraponol, methyl ethylene glycol, methyl glycol

ชื่อทางเคมี: 1,2-Propanediol

สูตรเคมี: $C_3H_8O_2$

น้ำหนักโมเลกุล: 76.1

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม

ใช้เป็นตัวทำละลาย สารให้ความชุ่มชื้น และใช้เป็นสารถนอมในตำรับยาฉีดได้ดีกว่า glycerin เพราะตัวทำละลายตัวยา เช่น corticosteroids, phenol, barbiturates, vitamin A, vitamin D, alkaloids และยาในกลุ่ม sulfadiazine เป็นต้น ส่วนฤทธิ์ในการเป็นสารถนอมนั้นใกล้เคียง ethanol นอกจากนี้ยังมีการใช้เป็น plasticizer ในการเคลือบฟิล์มที่ใช้น้ำเป็นตัวทำละลายอีกด้วย

คุณสมบัติทั่วไป

ลักษณะทางกายภาพ: เป็นของเหลวที่มีความหนืด ใสไม่มีสี ดูดความชื้นได้ รสหวานและค่อนข้างเผ็ดร้อน

การละลาย: Miscible ในเอทานอล (95%) และ glycerin, Miscible ในน้ำมัน

ความหนาแน่น 1.308 g/cm^3 ที่ 20 °C

จุดหลอมเหลว - 59 °C

จุดเดือด 188 °C

ความคงตัวและการเก็บรักษา

Propylene glycol มีความคงตัวดีในภาชนะที่ปิดสนิทที่เก็บไว้ที่อุณหภูมิต่ำ แต่มีแนวโน้มจะถูกออกซิไดซ์ได้เมื่อสัมผัสกับอากาศได้เป็น propioaldehyde, lactic acid, pyruvic acid และ acetic acid มีความคงตัวเมื่อผสมกับ ethanol 95%, glycerin หรือน้ำ และสามารถนำไปทำให้เชื้อโดยการ autoclave โดยไม่เกิดการสลายตัว เนื่องจาก propylene glycol ดูดความชื้นได้ ดังนั้นในการเก็บรักษาจึงควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิทและป้องกันแสงได้ และเก็บไว้ในที่แห้งและที่เย็น

ความไม่เข้ากัน

ไม่เข้ากันกับสารที่เป็น oxidizing agents เช่น potassium permanganate

7.Propyl paraben

ชื่อตามเภสัชตำรับ: Propylhydroxy benzoate (BP), Propylparaben (USP), Propylis parahydroxybenzoate (PhEur)

ชื่ออื่น ๆ: 4-hydroxybenzoic acid propyl ester, para-hydroxybenzoate

ชื่อทางเคมี: Propyl 4-hydroxybenzoate

สูตรเคมี: $C_{10}H_{12}O_{23}$

น้ำหนักโมเลกุล: 180.2

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม

ใช้เป็นสารถนอมโดยอาจใช้ร่วมกับสารในกลุ่ม paraben ด้วยกัน หรือใช้ร่วมกับสารในกลุ่มอื่นๆ เพื่อเสริมฤทธิ์กัน และคงตัวในช่วง pH 4-8

คุณสมบัติทั่วไป

ลักษณะทางกายภาพ เป็นของแข็งสีขาว ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และไม่มีรส

การละลาย

ตารางที่ 3 แสดงการละลายของ propylparaben ในตัวทำละลายต่าง

Solvent	Solubility at 25 °C
Ethanol (95%)	1 in 1.1
Glycerin	1 in 250
Mineral oil	1 in 3330
Peanut oil	1 in 70
Propylene glycol	1 in 3.9
Water	1 in 2500

ค่าคงที่การแตกตัว (dissociation constant) pKa = 8.4 ที่ 22°C

จุดหลอมเหลว 125-128°C

ความคงตัวและการเก็บรักษา

สารละลาย propylparaben ที่ pH 3-6 เมื่อนำไปทำไร้เชื้อด้วยวิธี autoclave ที่อุณหภูมิ 120 °C เป็นเวลา 1 ชั่วโมง พบว่า ไม่เกิดการสลายตัว แต่ถ้าดำรับมี pH 8 หรือมากกว่าจะทำให้เกิดการสลายตัวด้วยปฏิกิริยา hydrolysis อย่างรวดเร็ว การเก็บรักษาควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิท ในที่แห้งและเย็น

ความไม่เข้ากัน

ฤทธิ์ในการเป็นสารถนอมจะลดลงเมื่อใช้กับสารลดแรงตึงผิวชนิดไม่มีประจุ เช่น polysorbate 80 แก้ไขได้โดยการเพิ่ม propylene glycol 10% ในตำรับ นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าไม่เข้ากันกับ bentonite, tragacanth, sodium alginate, magnesium trisiligate, essential oil และ sorbitol เป็นต้น และสามารถถูกดูดซับไว้ได้โดยภาชนะที่เป็นพลาสติก ด่างอ่อน หรือกรดแก่ และเหล็กจะทำให้ methylparaben เปลี่ยนสีได้เพราะเกิดปฏิกิริยา hydrolysis

8.Stearyl alcohol

ชื่อตามเภสัชตำรับ: Stearic alcohol (BP), Stearic alcohol (USP), Alcohol stearylicus (PhEur)

ชื่ออื่นๆ: Crodacol S95, n-octadecanol, cotadecyl alcohol, stenol

ชื่อทางเคมี: 1-Octadecanol

สูตรเคมี: $C_{18}H_{38}O$

น้ำหนักโมเลกุล: 270.48

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม

Stearyl alcohol ใช้เป็นสาร stiffening agent ในเครื่องสำอาง ยาครีมและยาขี้ผึ้ง โดยเพิ่มความหนืดและความคงตัวของอิมัลชัน บางครั้ง stearyl alcohol ใช้เป็นสารให้ความชุ่มชื้นและเป็น emulsifiers ด้วย

ความคงตัวและการเก็บรักษา

คงตัวในกรดและด่าง และไม่เกิดกลิ่นเหม็นหืน และควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิทที่แห้งและเย็น

9.Triethanolamine

ชื่อตามเภสัชตำรับ: Triethanolamine (BP), Trolamine (USP)

ชื่ออื่น ๆ: triethanolamine, trihydroxytriethylamine, tris(hydroxyethy) amine, daltogen, sterolamide, thiofaco T-35

ชื่อทางเคมี: 2,2',2"-Nitrotriethanol

สูตรเคมี: $C_6H_{15}NO_3$

น้ำหนักโมเลกุล: 149.19

การประยุกต์ใช้ในทางเภสัชกรรม

ใช้เป็น alkalizing agent, emulsifying agent ในเภสัชภัณฑ์ที่ใช้เฉพาะที่ในสูตรที่เป็นอิมัลชัน เมื่อผสม triethanolamine กับกรดไขมัน (เช่น stearic acid, oleic acid) ที่มี molar (โมลต่อลิตร) เท่ากัน จะเกิดเป็น anionic soap ซึ่งใช้เป็น emulsifying agent ในอิมัลชัน

ความคงตัวและการเก็บรักษา

Triethanolamine อาจจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อถูกอากาศและแสง ดังนั้นควรเก็บไว้ในภาชนะปิดสนิท ในที่แห้งและเย็น

ความไม่เข้ากัน

Triethanolamine เป็น tertiary amine ที่ประกอบด้วยหมู่ hydroxyl ทำให้อาจเกิดปฏิกิริยาระหว่าง tertiary amine กับ alcohols และอาจเกิดปฏิกิริยากับ mineral acid ซึ่ง triethanolamine จะ form เป็นผลึกของเกลือและเอสเทอร์ การเปลี่ยนสีและการตกตะกอนสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อมี heavy meta salts

ภาคผนวก ค

การทดสอบทางด้านกายภาพ

การทดสอบการเปลี่ยนแปลงของสีครีมดำรับ

a (เขียว-แดง)

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบทางสถิติ

Test Statistics(b)

	wk1 - wk0	wk2 - wk0
Z	-2.689(a)	-2.670(a)
Asymp. Sig. (2-tailed)	.007	.008

a Based on negative ranks.

b Wilcoxon Signed Ranks Test

b (เหลือง-น้ำเงิน)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางสถิติ

Test Statistics(b)

	WK1 - WK0	WK2 - WK0
Z	-2.668(a)	-2.666(a)
Asymp. Sig. (2-tailed)	.008	.008

a Based on positive ranks.

b Wilcoxon Signed Ranks Test

L (ความสว่าง)

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบทางสถิติ

Test Statistics(c)

	WK1 - WK0	WK2 - WK0
Z	-2.668(a)	-1.955(a)
Asymp. Sig. (2-tailed)	.008	.051

a Based on negative ranks.

b Based on positive ranks.

c Wilcoxon Signed Ranks Test

การทดสอบการเปลี่ยนแปลงความหนืด

ตารางที่ 4 แสดงค่าการวัดความหนืดของตำรับที่พัฒนาแล้ว ในวันที่ 0 และ 14

เส้า	RPM		Torque		Viscosity		Stress		Rate	
ร้.ที่	0	14	0	14	0	14	0	14	0	14
	0.5	0.5	64.8	50.5	64800	50500	301.3	234.8	0.47	0.47
	0.6	0.6	70.6	57	58833	47500	328.3	265.1	0.56	0.56
	0.7	0.7	74	61.3	52857	43786	344.1	285	0.65	0.65
	0.8	0.8	76.7	64.2	47937	40125	356.7	298.5	0.74	0.74
	0.9	0.9	79.3	66.7	44056	37056	368.7	310.2	0.84	0.84
	1	1	81.5	69.1	40750	34550	379	321.3	0.93	0.93
	1.1	1.1	83.4	70.4	37909	32000	387.8	327.4	1.02	1.02
	1.2	1.2	84.5	71.9	35208	29958	393.7	334.3	1.12	1.12
	1.3	1.3	85.2	73.8	32769	28385	396.2	343.2	1.21	1.21
	1.4	1.4	85.4	75.3	30500	26893	397.1	350.1	1.3	1.3
	1.5	1.5	85.6	77.6	28533	25867	398	360.8	1.4	1.4

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบทางสถิติ

Test Statistics(b)

	wk2 - wk0
Z	-2.934(a)
Asymp. Sig. (2-tailed)	.003

a Based on positive ranks.

b Wilcoxon Signed Ranks Test

การทดสอบความคงตัวด้านประสิทธิภาพ

1. **การชั่งครีม**

การชั่งครีมเพื่อนำไปแยกสารสกัดช้าเลือดจะชั่งด้วยเครื่องชั่งทศนิยม 5 ตำแหน่ง ใส่ในหลอด Centrifuge ตำรับละ 3 หลอด โดยจะชั่งในปริมาณที่เมื่อนำไปเตรียม Stock Solution แล้วจะได้ความเข้มข้นของสารสกัดใน Stock Solution เท่ากับ 1 mg/ml

การชั่งครีมตำรับที่พัฒนาแล้ว (47)

- น้ำหนักครีมที่ต้องการเตรียมเท่ากับ 70 g มีสารสกัดอยู่ 1% คิดเป็น 0.7 g
- น้ำหนักสุดท้ายของครีมที่ชั่งได้เท่ากับ 58.09 g
- ดังนั้นเมื่อต้องการเตรียม Stock Solution ให้มีความเข้มข้นของสารสกัดเท่ากับ 1 mg/ml ใน Volumetric flask ขนาด 50 ml ต้องชั่งครีมเท่ากับ

สารสกัด 700 g จากครีม 58.09 g

สารสกัด 50 g จากครีม $\frac{58.09 \times 50}{700}$ = 4.22085 g

2. **การเตรียม 70% Ethanol จาก 99.8% Ethanol**

ในการทดสอบฤทธิ์ด้านปฏิกริยาออกซิเดชันต้องใช้ 70% Ethanol ทั้งหมด 500 ml ซึ่งสามารถเตรียมได้ดังนี้

$$M_1V_1 = M_2V_2$$

เมื่อ M_1 = 99.8 % Ethanol, V_1 = ปริมาตรที่ต้องนำมาของ 99.8% Ethanol

M_2 = 70% Ethanol , V_2 = ปริมาตรที่ต้องการเตรียม (500 ml)

แทนค่า $99.8 \times V_1 = 70 \times 500$; $V_1 = 350$ ml

3. **การคำนวณ DPPH**

ปริมาณของ DPPH (2,2-diphenyl-2-picrylhydrazyl) ที่ต้องชั่งเพื่อเตรียม Stock Solution ให้ได้ความเข้มข้นเท่ากับ 0.2 mM ใน Methanol 100 ml ทำได้ดังนี้

$$\frac{M\ (g)}{MW} = \frac{CV}{1000}$$

เมื่อ C = ความเข้มข้นที่ต้องการ (0.2 mM)

V = ปริมาตรที่ต้องการ (100 ml)

MW = น้ำหนักโมเลกุล (394.3)

แทนค่า

$$\frac{M\ (g)}{394.3} = \frac{0.2 \times 10^{-3} \times 100}{1000}$$

$$M = 0.007886\ g$$

$$= 7.88\ mg$$

4. **การเจือจางความเข้มข้นของสารสกัดข้าเลือดจาก** Stock Solution (1mg/ml)

ต้องการเจือจางความเข้มข้นของสารสกัดข้าเลือดจาก Stock Solution ให้ได้ความเข้มข้นทั้งหมด 9 ความเข้มข้นคือ 0.001, 0.005, 0.01, 0.03, 0.05, 0.1, 0.3, 0.5 และ 1 mg/ml เพื่อนำไปทดสอบฤทธิ์ในการต้านปฏิกิริยาออกซิเดชัน ซึ่งสามารถทำได้ดังนี้

จาก Stock Solution 1 mg/ml

➢ 1 mg/ml —(Stock 100 µl + 70% Ethanol 900 µl)→ 0.1 mg/ml —(Stock 100 µl + 70% Ethanol 900 µl)→ 0.01mg/ml

0.01 mg/ml —(Stock 100 µl + 70% Ethanol 900 µl)→ 0.001 mg/ml

➢ 1 mg/ml —(Stock 500 µl + 70% Ethanol 500 µl)→ 0.5 mg/ml —(Stock 100 µl + 70% Ethanol 500 µl)→ 0.05 mg/ml

0.05 mg/ml —(Stock 500 µl + 70% Ethanol 900 µl)→ 0.005 mg/ml

➢ 1 mg/ml —(Stock 300 µl + 70% Ethanol 700 µl)→ 0.3 mg/ml —(Stock 100 µl + 70% Ethanol 500 µl)→ 0.03 mg/ml

5. **การคำนวณค่า IC_{50} จาก Programme Prism**

ตารางที่ 6 ตารางแสดงค่าความเข้มข้น, ค่า absorbance และ % radical scavenging ของตำรับที่พัฒนาแล้ว (47) ในวันที่ 0

วัดครั้งที่ 1

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.064	1.458	1.394	4.323953
0.005	0.078	1.369	1.291	11.39327
0.01	0.103	1.055	0.952	34.66026
0.03	0.065	0.342	0.277	80.98833
0.05	0.043	0.308	0.265	81.81194
0.1	0.039	0.266	0.227	84.42004
0.3	0.069	0.331	0.262	82.01784
0.5	0.11	0.332	0.222	84.76321
1	0.191	0.402	0.211	85.51819

วัดครั้งที่ 2

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.069	1.668	1.599	-3.6965
0.005	0.099	1.377	1.278	17.12062
0.01	0.095	1.155	1.06	31.25811
0.03	0.085	0.358	0.273	82.29572
0.05	0.053	0.262	0.209	86.44617
0.1	0.052	0.23	0.178	88.45655
0.3	0.095	0.278	0.183	88.1323
0.5	0.109	0.292	0.183	88.1323
1	0.243	0.373	0.13	91.56939

วัดครั้งที่ 3

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.068	1.509	1.441	3.48292
0.005	0.101	1.23	1.129	24.38044
0.01	0.092	1.067	0.975	34.69524
0.03	0.075	0.381	0.306	79.50435
0.05	0.046	0.263	0.217	85.46551
0.1	0.066	0.189	0.123	91.76155
0.3	0.092	0.257	0.165	88.94843
0.5	0.122	0.25	0.128	91.42666
1	0.239	0.331	0.092	93.83791

ตารางที่ 7 ตารางแสดงค่าความเข้มข้น, ค่า absorbance และ % radical scavenging ของตำรับที่พัฒนาแล้ว (47) ในวันที่ 7

วัดครั้งที่ 1

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.066	1.596	1.53	5.027933
0.005	0.094	1.42	1.326	17.69088
0.01	0.099	1.267	1.168	27.49845
0.03	0.061	0.492	0.431	73.24643
0.05	0.046	0.35	0.304	81.12973
0.1	0.055	0.259	0.204	87.33706
0.3	0.075	0.304	0.229	85.78523
0.5	0.085	0.283	0.198	87.7095
1	0.119	0.322	0.203	87.39913

วัดครั้งที่ 2

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.176	1.654	1.478	-3.06834
0.005	0.186	1.426	1.24	13.52859
0.01	0.131	1.179	1.048	26.91771
0.03	0.098	0.44	0.342	76.15063
0.05	0.114	0.316	0.202	85.91353
0.1	0.099	0.246	0.147	89.74895
0.3	0.166	0.334	0.168	88.28452
0.5	0.124	0.227	0.103	92.81729
1	0.223	0.313	0.09	93.72385

วัดครั้งที่ 3

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.059	1.538	1.479	1.4
0.005	0.086	1.298	1.212	19.2
0.01	0.088	1.157	1.069	28.73333
0.03	0.057	0.388	0.331	77.93333
0.05	0.034	0.325	0.291	80.6
0.1	0.039	0.25	0.211	85.93333
0.3	0.068	0.314	0.246	83.6
0.5	0.082	0.29	0.208	86.13333
1	0.123	0.323	0.2	86.66667

ตารางที่ 8 ตารางแสดงค่าความเข้มข้น, ค่า absorbance และ % radical scavenging ของตำรับที่พัฒนาแล้ว (47) ในวันที่ 14

วัดครั้งที่ 1

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.06	1.512	1.452	3.457447
0.005	0.073	1.269	1.196	20.47872
0.01	0.088	1.102	1.014	32.57979
0.03	0.056	0.487	0.431	71.34309
0.05	0.037	0.32	0.283	81.18351
0.1	0.031	0.212	0.181	87.96543
0.3	0.074	0.258	0.184	87.76596
0.5	0.094	0.241	0.147	90.22606
1	0.139	0.283	0.144	90.42553

วัดครั้งที่ 2

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.166	1.529	1.363	7.152589
0.005	0.172	1.305	1.133	22.82016
0.01	0.136	1.059	0.923	37.12534
0.03	0.11	0.337	0.227	84.53678
0.05	0.121	0.31	0.189	87.12534
0.1	0.111	0.258	0.147	89.98638
0.3	0.176	0.339	0.163	88.89646
0.5	0.144	0.272	0.128	91.28065
1	0.257	0.337	0.08	94.55041

วัดครั้งที่ 3

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.053	1.527	1.474	0.606878
0.005	0.081	1.322	1.241	16.31827
0.01	0.097	1.16	1.063	28.32097
0.03	0.062	0.477	0.415	72.01618
0.05	0.04	0.37	0.33	77.74781
0.1	0.039	0.259	0.22	85.16521
0.3	0.071	0.312	0.241	83.74916
0.5	0.102	0.311	0.209	85.90695
1	0.145	0.338	0.193	86.98584

6. **การทดสอบความแตกต่างทางสถิติของค่า IC_{50} ของตำรับที่พัฒนาแล้วที่เวลาต่าง ๆ**

โปรแกรมที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลทางสถิติคือ โปรแกรม SPSS สำหรับสถิติที่นำมาวิเคราะห์ในการทดลองนี้คือ Nonparametric เนื่องจากจำนวนตัวอย่างมีเพียง 3 ตัวอย่างเท่านั้น (n = 3) และผลการวิเคราะห์แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่า IC_{50} ที่วันที่ 0, 7 และ 14

	ตำรับที่ 47		
เวลา (Day)	0	7	14
ครั้งที่ 1	3.91	5.14	4.70
ครั้งที่ 2	3.99	4.71	4.18
ครั้งที่ 3	4.24	4.43	4.64
ค่า IC_{50} เฉลี่ย (µl/ml)	4.05 ± 0.17	4.75 ± 0.33	4.50 ± 0.28

NPar Tests

Wilcoxon Signed Ranks Test

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบทางสถิติ

Ranks

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
WK1 - WK0	Negative Ranks	0[a]	.00	.00
	Positive Ranks	3[b]	2.00	6.00
	Ties	0[c]		
	Total	3		
WK2 - WK0	Negative Ranks	0[d]	.00	.00
	Positive Ranks	3[e]	2.00	6.00
	Ties	0[f]		
	Total	3		
WK2 - WK1	Negative Ranks	2[g]	2.50	5.00
	Positive Ranks	1[h]	1.00	1.00
	Ties	0[i]		
	Total	3		

a. WK1 < WK0
b. WK1 > WK0
c. WK1 = WK0
d. WK2 < WK0
e. WK2 > WK0
f. WK2 = WK0
g. WK2 < WK1
h. WK2 > WK1
i. WK2 = WK1

Test Statistics[c]

	WK1 - WK0	WK2 - WK0	WK2 - WK1
Z	-1.604[a]	-1.604[a]	-1.069[b]
Asymp. Sig. (2-tailed)	.109	.109	.285

a. Based on negative ranks.
b. Based on positive ranks.
c. Wilcoxon Signed Ranks Test

ตารางที่ 11 ตารางแสดงค่าความเข้มข้น, ค่า absorbance และ % radical scavenging ของตำรับที่พัฒนาแล้ว (47) ในวันที่ 0

วัดครั้งที่ 1

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.178	1.681	1.503	7.507692
0.005	0.187	1.386	1.199	26.21538
0.01	0.141	1.217	1.076	33.78462
0.03	0.11	0.545	0.435	73.23077
0.05	0.125	0.414	0.289	82.21538
0.1	0.134	0.256	0.122	92.49231
0.3	0.177	0.319	0.142	91.26154
0.5	0.15	0.23	0.08	95.07692
1	0.244	0.326	0.082	94.95385

วัดครั้งที่ 2

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.136	1.642	1.506	-2.30978
0.005	0.172	1.421	1.249	15.14946
0.01	0.132	1.199	1.067	27.51359
0.03	0.11	0.446	0.336	77.17391
0.05	0.126	0.352	0.226	84.64674
0.1	0.109	0.252	0.143	90.28533
0.3	0.161	0.337	0.176	88.04348
0.5	0.142	0.224	0.082	94.42935
1	0.3	0.308	0.008	99.45652

วัดครั้งที่ 3

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.049	1.531	1.482	3.32681
0.005	0.068	0.95	0.882	42.46575
0.01	0.09	1.139	1.049	31.57208
0.03	0.053	0.442	0.389	74.62492
0.05	0.051	0.31	0.259	83.10502
0.1	0.072	0.237	0.165	89.23679
0.3	0.073	0.297	0.224	85.38813
0.5	0.087	0.278	0.191	87.54077
1	0.121	0.302	0.181	88.19309

ตารางที่ 12 ตารางแสดงค่าความเข้มข้น, ค่า absorbance และ % radical scavenging ของตำรับที่พัฒนาแล้ว (47) ในวันที่ 30

วัดครั้งที่ 1

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.065	1.548	1.483	3.701299
0.005	0.078	1.371	1.293	16.03896
0.01	0.093	1.155	1.062	31.03896
0.03	0.056	0.492	0.436	71.68831
0.05	0.037	0.293	0.256	83.37662
0.1	0.037	0.234	0.197	87.20779
0.3	0.088	0.292	0.204	86.75325
0.5	0.115	0.3	0.185	87.98701
1	0.223	0.382	0.159	89.67532

วัดครั้งที่ 2

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.049	1.178	1.129	-1.71171
0.005	0.082	1.063	0.981	11.62162
0.01	0.069	0.847	0.778	29.90991
0.03	0.06	0.329	0.269	75.76577
0.05	0.018	0.215	0.197	82.25225
0.1	0.041	0.175	0.134	87.92793
0.3	0.076	0.235	0.159	85.67568
0.5	0.122	0.244	0.122	89.00901
1	0.211	0.29	0.079	92.88288

วัดครั้งที่ 3

Concentration (mg/ml)	Absorbance (515 nm)			% Radical
	blank	absorbance	final	
0.001	0.184	1.633	1.449	2.094595
0.005	0.191	1.38	1.189	19.66216
0.01	0.141	1.167	1.026	30.67568
0.03	0.108	0.498	0.39	73.64865
0.05	0.134	0.292	0.158	89.32432
0.1	0.112	0.229	0.117	92.09459
0.3	0.197	0.313	0.116	92.16216
0.5	0.166	0.224	0.058	96.08108
1	0.326	0.383	0.057	96.14865

ตารางที่ 13 ค่า IC_{50} ที่วันที่ 0 และ 30

	ตำรับที่ 47	
เวลา (Day)	0	30
ครั้งที่ 1	4.36	4.81
ครั้งที่ 2	4.79	4.44
ครั้งที่ 3	3.16	5.02
ค่า IC_{50} เฉลี่ย (µl/ml)	4.36 ± 1.05	4.76 ± 0.29

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบทางสถิติ

NPar Tests Wilcoxon Signed Ranks Test

Ranks

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
WK4 - WK0	Negative Ranks	2(a)	1.50	3.00
	Positive Ranks	1(b)	3.00	3.00
	Ties	0(c)		
	Total	3		

a WK4 < WK0 b WK4 > WK0 c WK4 = WK0

Test Statistics(b)

	WK4 - WK0
Z	.000(a)
Asymp. Sig. (2-tailed)	1.000

a The sum of negative ranks equals the sum of positive ranks.

b Wilcoxon Signed Ranks Test

ภาคผนวก ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

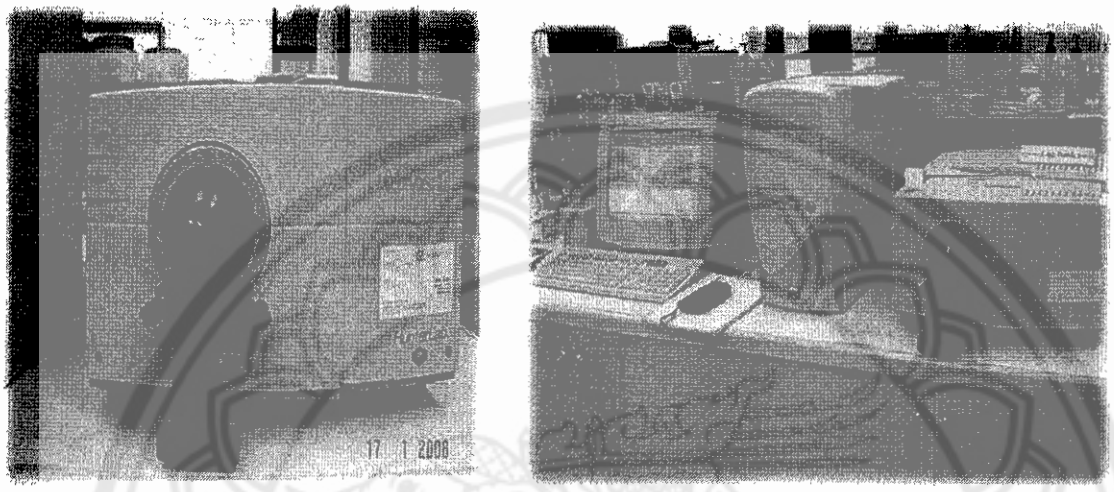

รูปที่ 1 เครื่องวัดสี ColorQuest XE

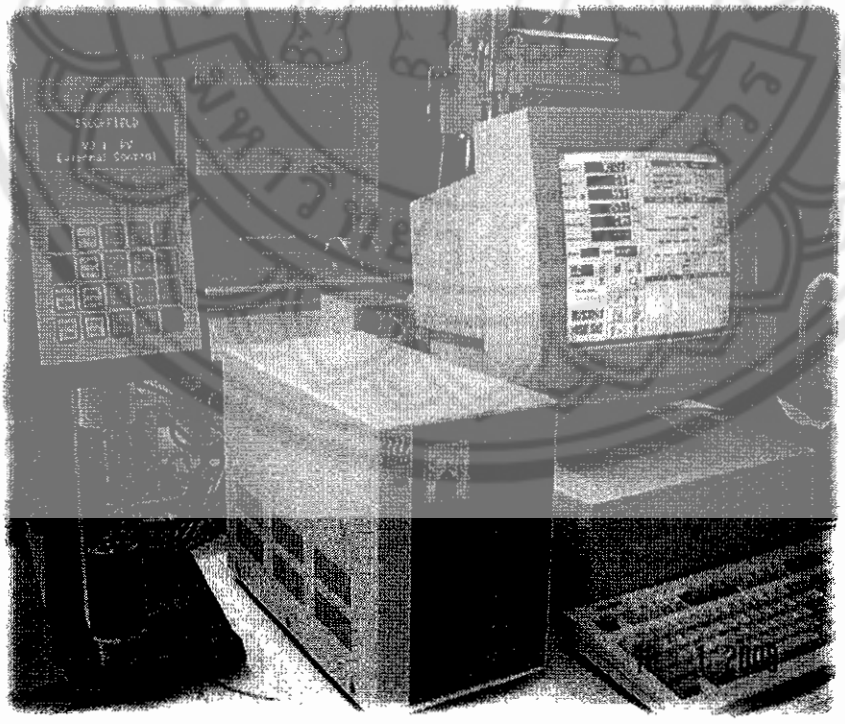

รูปที่ 2 เครื่องวัดความหนืด

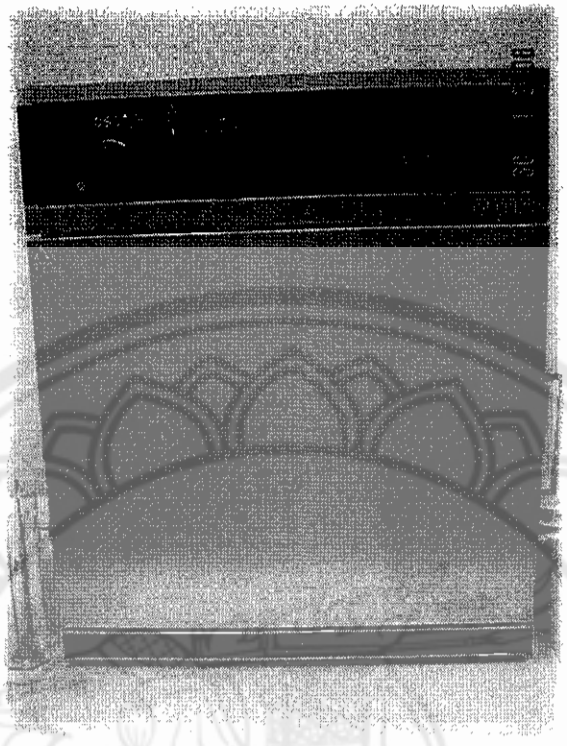

รูปที่ 3 ตู้อบลมร้อน Memmert (model CE 400)(BEC Thai)

รูปที่ 4 เครื่องวัด pH

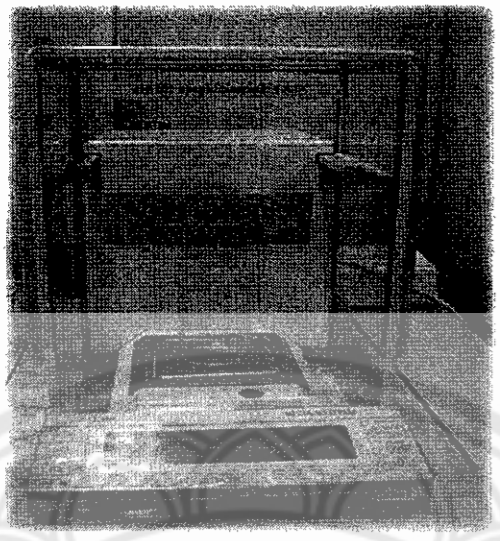

รูปที่ 5 เครื่องชั่งทศนิยม 5 ตำแหน่ง

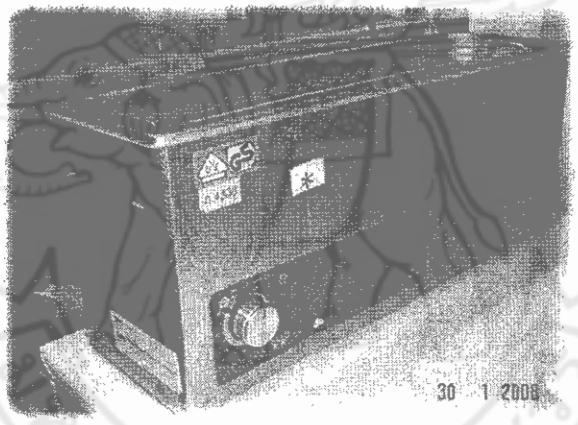

รูปที่ 6 เครื่อง incubator shaker

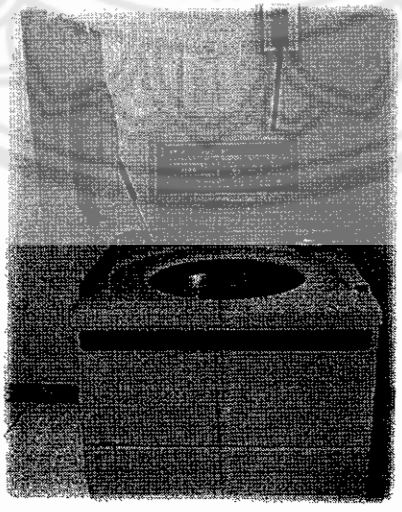

รูปที่ 7 J2-MC Centrifuge (BECMAN)

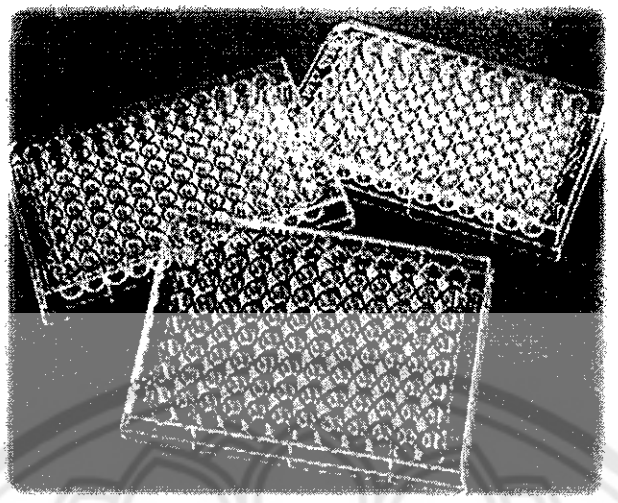

รูปที่ 8 96 well plate

รูปที่ 9 Tip

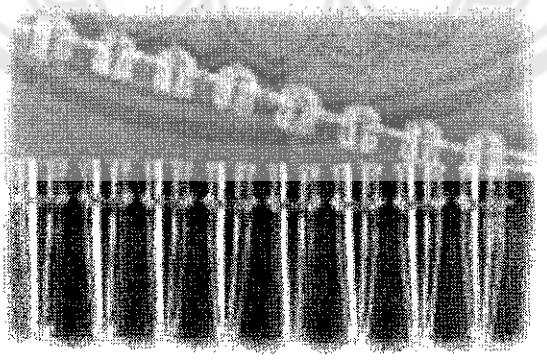

รูปที่ 10 Eppendorff tube ขนาด 1 ml

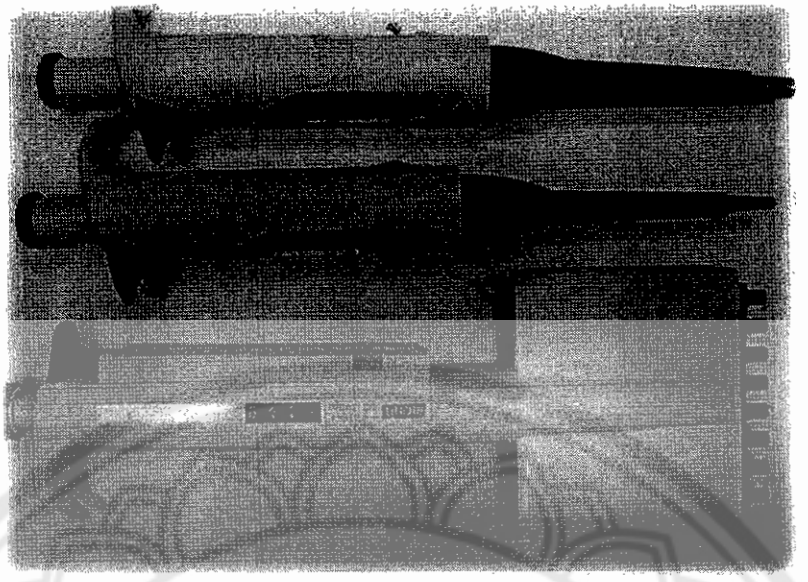

รูปที่ 11 Micropipette

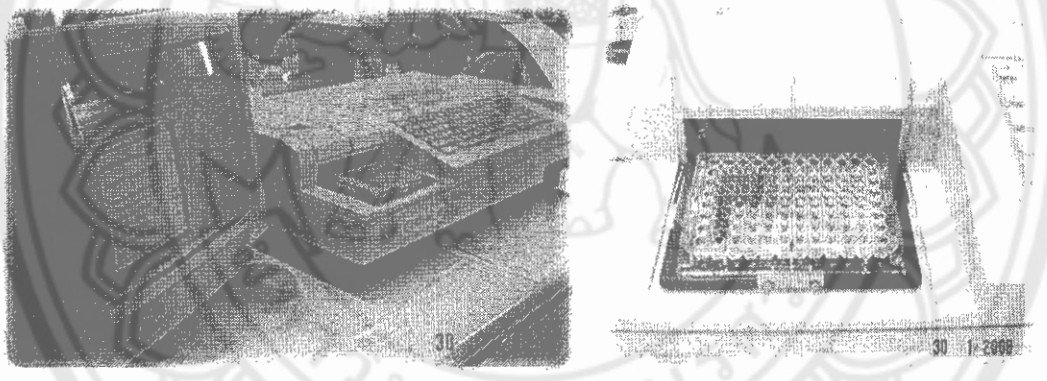

รูปที่ 12 UV spectrophotometer : Microplate reader CERES (model UV 900 C)
(บริษัท Bio-Tek instruments)

ผลการทดสอบการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ

รูปที่ 13 สูตรตำรับที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

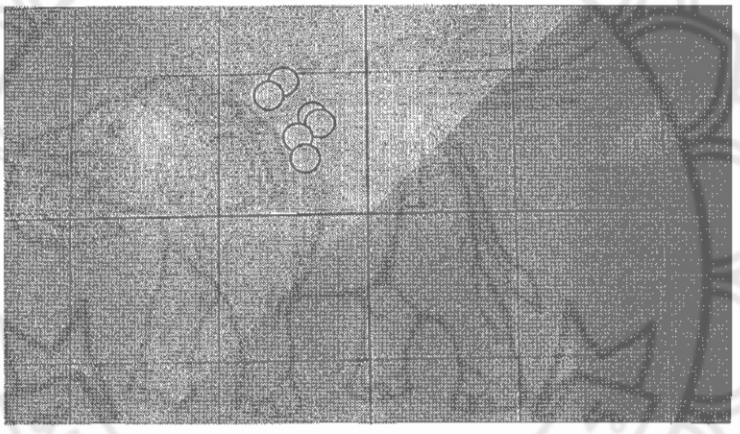

รูปที่ 14 การวัดการเปลี่ยนแปลงของสีในวันที่ 0, 7 และ 14

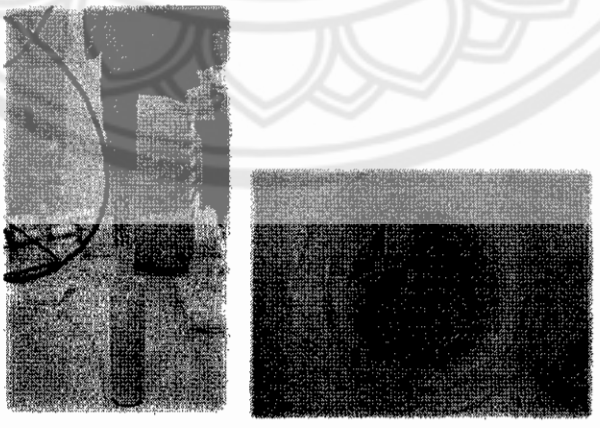

รูปที่ 15 การวัดการเปลี่ยนแปลงของค่า pH ในวันที่ 0 และ 14

ผลการทดลองการเปลี่ยนสีของ DPPH เมื่อมีสารสกัดในวันที่ 0, 7 และ 14

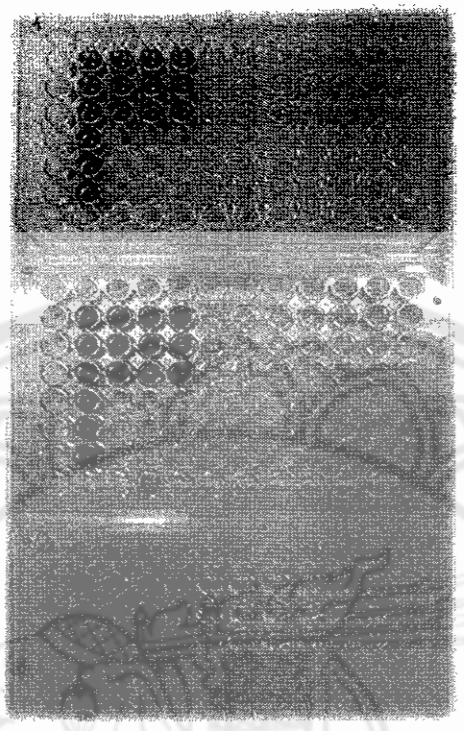

รูปที่ 16 การเปลี่ยนสีของ DPPH เมื่อมีสารสกัดในวันที่ 0

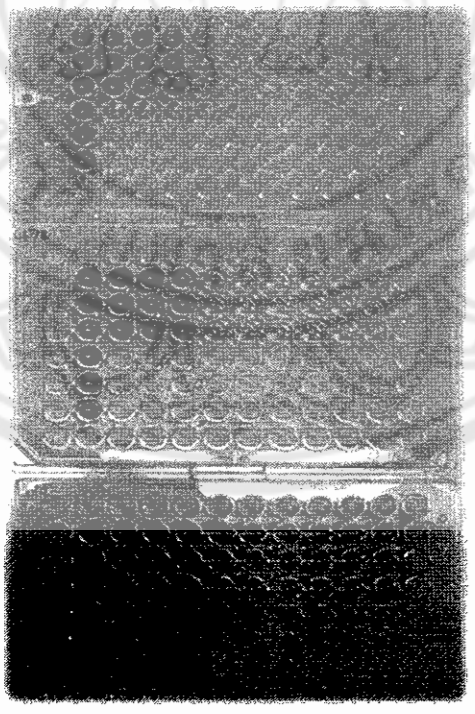

รูปที่ 17 การเปลี่ยนสีของ DPPH เมื่อมีสารสกัดในวันที่ 7

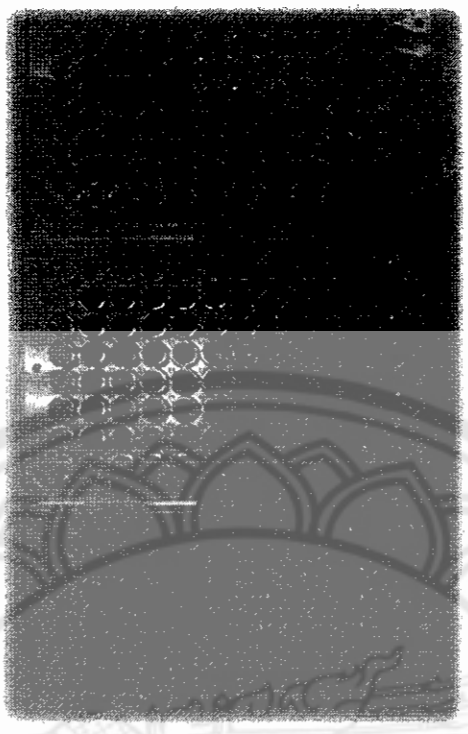

รูปที่ 18 การเปลี่ยนสีของ DPPH เมื่อมีสารสกัดในวันที่ 14